

Recreatie in landelijke gebieden

Nieuwe wet maakt betere belangenafweging mogelijk

Het platteland was vroeger voornamelijk werkgebied voor de landbouwbedrijven. In die tijd was *ruilverkaveling* slechts bedoeld om de agrarische bedrijfsvoering te verbeteren. In de afgelopen jaren zijn daar echter belangengroepen bijgekomen die ook hun eisen gingen stellen aan de inrichting van het gebied. Om voor alle groepen een gelijkwaardige onderhandelingspositie te creëren zijn nieuwe wetten in de maak. Wat betekent deze wetgeving voor de recreatie?

ANNEMARIE KRAP

Het begrip *ruilverkaveling* roept bij de meeste mensen niet de associatie op met openluchtrecreatie. Dit is een logische en via een kort historisch overzicht ook gemakkelijk te verklaren zaak. De ruilverkavelingswet is namelijk lang geleden in eerste instantie in het leven geroepen om de sterke versnippering van de landbouwgronden aan te pakken, teneinde de produktieomstandigheden van de boeren te verbeteren. Later werden de doelstellingen weliswaar uitgebreid, maar uitgangspunt bleef het treffen van maatregelen voor de agrarische bevolking om een efficiëntere bedrijfsvoering mogelijk te maken.

De wet was dus een sectorinstrument en kon daarom geen ruimte bieden aan belangen, die geen betrekking hadden op land-, tuin-, bosbouw en veehouderij. Daar kwam nog bij dat openluchtrecreatie pas in de jaren zestig een onderdeel werd van het rijksbeleid, terwijl de ruilverkavelingen dat al tientallen jaren waren. Als gevolg hiervan ontstond in de loop van de tijd bij veel mensen de opvatting, dat recreatie en landbouw onverenigbaar waren. Langzamerhand werd echter ingezien, dat het platteland niet alleen het werkgebied was voor land- en tuinbouw, maar ook betekenis had voor natuur, landschap en recreatie. Deze gedachtengang kwam vervolgens tot uitdrukking in een aanvulling op de ruilverkavelingsprocedure, die tot dan niet voorzorg in dergelijke ontwikkelingen.

Nieuwe wet

Inmiddels is er echter een nieuwe regeling tot stand gekomen, die de ruilverkavelingswet gaat vervangen: de landinrichtingswet. Deze wet is nog niet in werking getreden, maar zal een scala van mogelijkheden bieden, zoals maatregelen en voorzieningen ten behoeve van natuur en landschap, infrastructuur, openluchtrecreatie en cultuurhistorie. Openluchtrecreatiebelangen zullen dus in de toekomst beter aan de orde komen in een landinrichtingsproject, dan nu het geval is bij een ruilverkaveling. Vandaar dat de geschetste ontwikkeling eigenlijk al gedekt wordt door de namen van de beide wetten.

De misvatting, dat recreatie niet in landbouwgebieden plaats kan vinden op basis van de ruilverkavelingswet, is misschien

nog niet geheel weggenomen. Met enkele feiten kan dit echter ontzenuwd worden. Een ieder weet, dat er overal in Nederland buiten het stedelijk gebied openluchtrecreatievoorzieningen worden gecreëerd. Een openluchtrecreatiebeleid, dat zich in de twintig jaar dat het bestaat goed heeft ontwikkeld en het particulier initiatief, vooral op het gebied van de verblijfsrecreatie, zijn hier verantwoordelijk voor.

Overheid

De meeste recreatievoorzieningen in het landelijk gebied komen tot stand via het overheidsbeleid, dat wordt geconcretiseerd op provinciaal, bovengemeentelijk en gemeentelijk niveau. Daarnaast zijn in de laatste 15 à 20 jaar recreatievoorzieningen in ruilverkavelingen tot stand gekomen.

De investeringskosten hiervan worden evenals die van de meeste andere recreatievoorzieningen door het Rijk gesubsidieerd voor 75%, waarvan in dit geval 55% wordt betaald door de Directie Openluchtrecreatie en 20% door de Landinrichtingsdienst. De lagere overheden moeten voor de overige 25% zorgdragen. Van het totale openluchtrecreatiebudget is, gemeten over 10 jaar, gemiddeld ruim 6% per jaar besteed aan recreatievoorzieningen in

investeringsbedragen	oppervlakten ruilverkaveling
f 150.000,—	3235 ha
f 159.000,—	7100 ha
f 200.000,—	1300 ha
f 400.000,—	5170 ha
f 750.000,—	3750 ha
f 1.231.000,—	5600 ha
f 2.443.000,—	1550 ha
f 3.259.000,—	4975 ha
f 4.420.000,—	12100 ha
f 4.550.000,—	10400 ha
f 6.536.000,—	13040 ha

TABEL: Investeringsbedragen nemen niet recht evenredig toe met de oppervlakte van de ruilverkaveling.

ruilverkavelingen. Dit lijkt niet veel, maar het subsidiepercentage van 55 en de omvang van het budget in aanmerking genomen, is er toch al gauw sprake van minimaal 6 miljoen gulden per jaar.

Wandelpaden en aanlegsteigers

Recreatief gedrag wordt vaak uitgedrukt in termen van intensieve en extensieve recreatie. De activiteiten, die in een gebied plaatsvinden waar een ruilverkaveling is geweest, hebben over het algemeen een extensief karakter. Dit wil zeggen, dat er bij de recreanten een voorkeur is voor stilte en rust, dat de omgeving erg belangrijk wordt gevonden en de voorzieningen juist niet. Bij intensieve recreatie is er een gerichtheid op de voorzieningen, op drukte en niet op de omgeving. De maatregelen, die in het kader van een ruilverkaveling worden getroffen voor de recreatie, be-

18 ►

Recreatie in agrarisch gebied heeft vaak een extensief karakter.

Foto: A.M. Krap

